

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

17 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Petru Ursache,

Judecătorii: Nadejda Toma și Anatolie Țurcan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 august 2017, în cauza penală în privința lui

Mihalcean Ivan xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.03.2017 – 05.05.2017;

Instanța de apel: 26.05.2017 – 02.08.2017;

Instanța de recurs: 24.10.2017 – 17.01.2018.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca (sediul central) din 05 mai 2017, în temeiul prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Mihalcean Ivan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa penală sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 150 (una sută cincizeci) ore.

Acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Mihalcean Ivan, la 28 decembrie 2015, aproximativ la ora 16:00, aflându-se pe drum de țară în s. Redi-Cereșnovăț, r-nul Soroca, în apropierea gospodăriei lui xxxxx, în urma unui conflict iscat cu xxxxx, intenționat, cu scopul de a-i provoca vătămări corporale, i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii peste față și cu picioarele peste corp, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 18 „A” din 22 ianuarie 2016, vătămări corporale medii.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, *vătămarea intenționată medie a integrității corporale și a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglare îndelungată a sănătății.*

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit

pentru prima instanță, prin care Mihalcean Ivan să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei 3 ani închisoare, iar în temeiul art. 90 Cod penal, executarea acesteia să fie suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 ani, cu încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 57 lei, pentru efectuarea expertizei medico-legale.

În argumentarea apelului declarat, procurorul a invocat că, infracțiunea săvârșită de către inculpat, potrivit art. 16 Cod penal, face parte din categoria celor grave.

Astfel, prima instanță la stabilirea pedepsei a reținut, că inculpatul și-a recunoscut vina și s-a căit de cele săvârșite, a ținut cont de comportamentul inculpatului în timpul și după săvârșirea infracțiunii, însă la pronunțarea sentinței, instanța de judecată nu a luat în calcul, că inculpatul a declarat în ședință, că după săvârșirea infracțiunii nu a mers la partea vătămată și nu s-a interesat de starea ultimului, nu a contribuit financiar la recuperarea cheltuielilor suportate de către partea vătămată pentru tratament.

Mai mult, după săvârșirea infracțiunii, inculpatul Mihalcean Ivan s-a ascuns de la organul de urmărire penală, părăsind țara, fiind anunțat în căutare.

Prin urmare, inculpatul a manifestat o indiferență totală față de fapta ilicită, săvârșită cu intenție, cât și față de consecințele acesteia.

Totodată, prima instanță nu a reținut în privința inculpatului Mihalcean Ivan careva circumstanțe atenuante.

Apelantul a mai menționat, că în urma acțiunilor ilicite ale inculpatului, partea vătămată xxxxx a avut nevoie de tratament și îngrijire medicală, pentru care a suportat cheltuieli în sumă de 6000 lei, însă care de către inculpat nu a fost recuperată.

În opinia acuzatorului de stat, deși instanța de judecată a ținut cont de căința sinceră a inculpatului, nu a luat în considerație faptul, că declarațiile inculpatului Mihalcean Ivan în acest sens, în coroborare cu comportamentul ultimului și atitudinea față de fapta săvârșită, au avut un caracter formal, în scopul de a-i fi stabilită o pedeapsă mai blândă.

A mai menționat procurorul că, inculpatul anterior s-a aflat în conflict cu legea, astfel, prin sentința Judecătorei Soroca din 03 mai 2012 procesul penal intentat în privința lui Mihalcean Ivan în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, a fost încetat în baza art. 109 Cod penal. În opinia acuzării, inculpatul urma să-și facă concluziile necesare, însă ultimul intenționat a săvârșit o nouă infracțiune.

La fel, a indicat că atitudinea de ignorare totală de către inculpat a respectului față de lege, comportamentul negativ al acestuia în societate, indică asupra faptului, că pedeapsa aplicată ultimului este prea blândă în coraport cu fapta prejudiciabilă săvârșită și nu va atinge efectul scontat ca măsură de pedeapsă penală, pe când în cazul în care inculpatul va fi condamnat la pedeapsa închisorii, cu suspendarea condiționată a executării acesteia pentru o perioadă de probațiune, atunci inculpatul va simți efectul legii penale, având suficient timp de a-și revedea comportamentul său deviant și de a sta pe calea corijării.

Totodată, în opinia procurorului prima instanță neîntemeiat a respins cererea acuzării privind încasarea din contul inculpatului Mihalcean Ivan a

cheltuielilor judiciare în sumă de 57 lei suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 august 2017, a fost admis apelul, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Mihalcean Ivan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip închis, iar în temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a reținut, că prima instanță judecând cauza conform procedurii stabilite de art. 364¹ Cod de procedură penală, a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării acestora, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Mihalcean Ivan în faptele incriminate și făcând o încadrare juridică justă a acțiunilor acestuia în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, *vătămarea intenționată medie a integrității corporale și a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglare îndelungată a sănătății.*

4.2. La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a constatat, că prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 7, 61, 75 Cod penal, nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de modul de săvârșire a infracțiunii, mijloacele folosite, starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită (viața și sănătatea persoanei), natura și gravitatea rezultatului produs, a altor consecințe ale infracțiunii, motivul săvârșirii și scopul urmărit, precum și de conduita inculpatului după săvârșirea infracțiunii și în cursul procesului penal, nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială a acestuia, în rezultat fiindu-i stabilită o pedeapsă inechitabilă pentru infracțiunea comisă.

Astfel, instanța de apel a ținut cont de circumstanțele reale și personale ale inculpatului cum ar fi: caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii, fapta fiind săvârșită cu intenție directă, care potrivit art. 16 Cod penal, se califică ca infracțiune mai puțin gravă, de persoana vinovatului, care la locul de trai se caracterizează negativ, întrebuințează băuturi alcoolice, are un comportament neadecvat, nu este angajat în câmpul muncii, prin sentința Judecătoriei Soroca din 03 mai 2012 procesul penal intentat în privința lui Mihalcean Ivan în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, a fost încetat în baza art. 109 Cod penal, alte circumstanțe agravante nefiind constatate.

Instanța de apel a reținut, că atitudinea de ignorare totală de către inculpat a respectului față de lege, comportamentul negativ al acestuia în societate, indică asupra faptului, că pedeapsa aplicată acestuia pe cauza penală respectivă este una prea blândă în coraport cu fapta prejudiciabilă săvârșită și nu va atinge efectul scontat ca măsură de pedeapsă penală.

Totodată, în opinia instanței de apel, prima instanță a ignorat faptul că, infracțiunea săvârșită prezintă un grad avansat de pericol, care a prejudiciat sănătatea persoanei, valoare aflată sub protecția statului, prin acțiunile sale ilegale

atenționând la sănătatea părții vătămate xxxxx, căruia potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 18 „A” din 20 ianuarie 2016, i-a fost cauzată vătămare corporală medie, cât și de atitudinea postinfracțională a inculpatului, care deși a indicat că este disponibil de a recupera prejudiciul material cauzat, nu a încercat să-l recupereze.

În concluzie, instanța de apel a menționat, că corectarea și reeducarea inculpatului Mihalcean Ivan se poate realiza prin stabilirea unei pedepse mai aspre sub formă de închisoare pe termen de 3 ani cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, iar totodată ținând cont de faptul că inculpatul nu are antecedente penale, că a solicitat examinarea cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, a considerat că nu este rațional că acesta să execute pedeapsa reală cu închisoare, fiind de părere că este posibil de aplicat în privința acestuia a prevederilor art. 90 Cod penal, stabilindu-i perioada de probațiune de 2 ani.

4.3. Cu referire la solicitarea procurorului privind încasarea în contul statului de la inculpatul Mihalcean Ivan a cheltuielilor judiciare în sumă de 57 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate xxxxx, instanța de apel a menționat că aceasta este posibilă respingerii, deoarece ține de obligația acuzării în calitate de autoritate a statului de a acumula probele necesare ce demonstrează vinovăția și a identifica persoana vinovată în săvârșirea unei infracțiuni.

Astfel, este obligația pozitivă a statului de a colecta probele necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului - în cazul dat a cheltuielilor pentru efectuarea examinării medico-legale în scopul stabilirii gradului vătămarilor corporale cauzate de către inculpat.

Cu referire la prevederile art. 227 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de apel a remarcat, că norma citată expres stabilește din ce sunt constituite cheltuielile judiciare, iar în cazul efectuării unei expertize pot fi atribuite ca cheltuieli judiciare doar sumele cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei și nicidecum însăși cheltuielile suportate integral pentru efectuarea unei expertize când aceasta are statutul de probă în procesul penal.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea parțială a acesteia, în latura cheltuielilor de judecată, cu dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 57 lei.

În argumentarea recursului acuzatorul de stat invocă dezacordul cu soluția instanței de apel privind respingerea pretenției de încasare din contul inculpatului a sumei de 57 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

Susține recurentul, că cheltuielile respective au fost suportate de stat pentru efectuarea expertizei medico-legale în vederea stabilirii categoriei leziunilor corporale cauzate de inculpatul Mihalcean Ivan părții vătămate xxxxx.

Având în susținere prevederile art. art. 227 alin. (1), 229 alin. (1) Cod de procedură penală, procurorul susține că, odată ce inculpatul Mihalcean Ivan a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii incriminate, cheltuielile judiciare suportate pentru efectuarea expertizei, urmează a fi încasate de la el.

Or, anume Mihalcean Ivan este persoana în rezultatul acțiunilor infracționale ale căruia a fost săvârșită infracțiunea și ca urmare fiind necesară pornirea urmăririi penale și necesitatea întreprinderii de către organul de urmărire penală a măsurilor procesuale în vederea dovedirii vinovăției acestuia.

6. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul reține că recurentul invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul nu este de acord cu decizia instanței de apel, considerând, că instanța de apel greșit a respins solicitarea sa din cererea de apel cu privire la încasarea din contul inculpatului a sumei de 57 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 57 lei, suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate xxxxx.

Astfel, art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin. (3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

- 1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;
- 2) cheltuielile de cazare;
- 3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;
- 4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin. (1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal conchide, că suma de 57 lei a fost necesară pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. 18 „A” din 22 ianuarie 2016 (f.d. 16), care a fost dispusă prin ordonanța organului de urmărire penală din 20 ianuarie 2016 (f.d. 15), pentru determinarea modului de apariție a mecanismului formării și gradul vătămarilor corporale ale victimei xxxxx, or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așadar, Colegiul penal atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea gradului vătămarilor corporale ale victimei, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunii.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art. art. 414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurent prescrisă la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu a fost constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 august 2017, în cauza penală în privința lui **Mihalcean Ivan xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 februarie 2018.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan